

Jadwiga
Drożdż

Małe i średnie firmy spożywcze

Gazete Biznesu 2014

W 2014 r. za Gazete Biznesu uznano firmy o największej dynamice przychodów [2] w latach 2011-2013. Zasady kwalifikowania firm do tego rankingu są stałe od pierwszej jego edycji, a w XV edycji było to: rozpoczęcie działalności przed 2011 r. i prowadzenie jej nieprzerwanie do chwili zgłoszenia do rankingu, nieodnotowanie straty w latach 2011-2013 oraz osiągnięcie w tych latach corocznego przyrostu sprzedaży. Obroty firmy kandydującej do rankingu ostatniej edycji w 2011 r. nie mogły być mniejsze niż 3 mln zł i nie większe niż 200 mln zł.

POZYCJA MAŁYCH I ŚREDNICH
producentów żywności

Struktura podmiotowa przemysłu spożywczego jest płynna, nadal postępują w niej procesy koncentracji, aczkolwiek tempo tych zmian jest zdecydowanie mniejsze niż w poprzedniej dekadzie [3]. W 2013 r. funkcjonowało 14,2 tys. firm spożywczych, tj. o 11% mniej niż w 2010 r. Największe zmiany wystąpiły w małych firmach spożywczych. W latach 2010-2013 ubyło prawie 1,5 tys. firm mikro, ponad 200 małych zakładów produkujących żywność i napoje (zatrudniających mniej niż 10 osób stałej załogi) i prawie 100 przedsiębiorstw średniej wielkości (zatrudniających od 10 do 49 osób). Największy udział zarówno w produkcji sprzedanej przemysłu spożywczego, jak i w zatrudnieniu mają stale firmy duże (*rysunek*). Przedsiębiorstwa te w ciągu ostatnich kilku lat osiągnęły ok. 55% sprzedaży tego sektora, przy mniejszym, ale systematycznie rosnącym udziale w zatrudnieniu z 38,5% w 2010 r. do 41,1% w 2013 r. Największe zmiany wystąpiły w grupie firm mikro, których udział w produkcji sprzedanej żywności i napojów w latach 2010-2013 obniżył się o 2,1 pkt% (do 3,3%), a w zatrudnieniu o 1,8 pkt% (do 8,9%). Wśród wszystkich producentów artykułów spożywczych i napojów nadal znacząca jest pozycja przedsiębiorstw średnich i małych. Ich przychody ze sprzedaży stanowią odpowiednio ok. 27 i 15% obrotów przemysłu spożywczego, przy udziale w zatrudnieniu 29 i 21%. W ostatnich latach zwiększył się udział firm średnich w produkcji sprzedanej żywności (o 1,3 pkt%), przy względnie stabilnym udziale w zatrudnieniu, a obniżył się udział małych producentów żywności w zatrudnieniu (o 1,3 pkt%), przy niezmiennym udziale w produkcji sprzedanej.

XV EDYCJA GAZELI BIZNESU

W ostatnim rankingu Gazete Biznesu uplasowały się 4304 firmy, tj. o 32 firmy więcej niż przed rokiem, ale o 38 mniej niż w rekordowym 2012 r. Przychody najbardziej dynamicznych małych i średnich firm wzrastały nawet kilkunastokrotnie. Firmy spożywcze notowane w XV edycji tego rankingu stanowiły 6,2% podmiotów, tj. o 0,6 pkt% mniej niż w poprzedniej edycji [1]. Spośród 268 najdynamiczniejszych małych i średnich producentów żywności połowa debiutowała w tym rankingu, a pozostali powtórzyli swój sukces z lat poprzednich.

STRESZCZENIE:

W XV edycji rankingu Gazete Biznesu uplasowało się 268 producentów artykułów spożywczych i napojów, z czego połowa to debiutanci. Oznacza to spadek liczebności firm spożywczych o 7,6%. Firmy te stanowiły 6,2% najbardziej dynamicznych małych i średnich firm przemysłowych. Były one reprezentantami prawie wszyst-

kich branż przetwórstwa spożywczego, z wyjątkiem cukrowniczej oraz tytoniowej. Najliczniej reprezentowane było przetwórstwo mięsa (63 firmy), mleka (41), owoców i warzyw (36), produkcja koncentratów spożywczych (31), pieczywa świeżego (26) oraz pasz (20).

SUMMARY:

In XV edition of Business Gazelles ranking, there were 268 producers of food and beverages, which was by 7.6% less than in the previous edition. Half of the food companies consisted of the debutants of this ranking. Food companies accounted for 6.2% of the most dynamic small and medium-sized industrial companies. They were representatives of all sectors of food processing with the exception of sugar

branch and tobacco. The largest number of representatives was revealed by the meat industry (63 companies), dairy industry (41), fruits and vegetables processing (36), and production of food concentrates (31), fresh bread (26) and feeds (20).

TITLE:

Business Gazelles 2014. Small and Medium-sized Food Companies

Podmioty produkujące artykuły spożywcze i napoje notowane w tym rankingu stanowiły 10,6% przedsiębiorstw przemysłu spożywczego, które złożyły sprawozdania finansowe F-01/I-01 za 2013 r. Produkcja sprzedana notowanych firm stanowiła 9,1% obrotów producentów żywności objętych sprawozdawczością finansową, przy udziale w zatrudnieniu 10,2 oraz 11,3% w wyniku finansowym. Notowane firmy spożywcze były reprezentantami wszystkich branż, z wyjątkiem cukrowniczej i tytoniowej. Najwięcej tych przedsiębiorstw funkcjonowało w województwie wielkopolskim i mazowieckim (po 48 firm) oraz w małopolskim (28), łódzkim (27) i śląskim (25).

GAZELE BIZNESU
wśród producentów żywności i napojów

PRODUKCJA I PRZETWÓRSTWO MIĘSA

W rankingu najbardziej dynamicznych małych i średnich firm spożywczych, tzw. Gazet Biznesu, najliczniej reprezentowana była branża mięsna (63 podmioty). Sprzedaż notowanych firm mięsnych stanowiła 9,4% obrotów branży, przy zbliżonym udziale w zatrudnieniu (9,1%), ale znaczenie większym (15,9%) udziale w wyniku finansowym (*tabela*). Największy (ponad trzyipółkrotny) wzrost sprzedaży w latach 2011-2013 odnotowano w firmie Damak Kebab z województwa mazowieckiego. W kilku innych firmach mięsnych zwiększono sprzedaż dwukrotnie (Zakład Drobiarski Er-Drob, Kooperol, Polskamp czy – tak jak w roku poprzednim – Quantum Foods Global). Dynamika obrotów notowanych firm nie zależała od wielkości przedsiębiorstwa. Przychody notowanych w rankingu firm mięsnych zwiększyły się o ponad 1/3, a w całym przetwórstwie mięsa

SŁOWA KLUCZOWE:

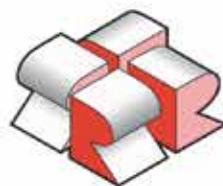
przemysł spożywczy, małe i średnie firmy spożywcze, ranking najbardziej dynamicznych firm

KEY WORDS:

food industry, small and medium-sized food enterprises, ranking of the most dynamic companies

ROBOPLAST

ROZWIĄZANIA W FORMIE

**Producent opakowań
termoformowanych
z tworzyw sztucznych**

Roboplast produkuje wysokiej jakości:

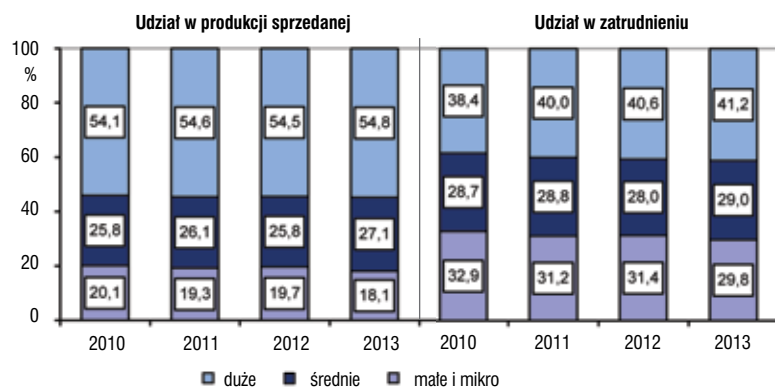

- pojemniki i opakowania z tworzyw sztucznych przeznaczone do produktów spożywczych np. ciast, wyrobów czekoladowych, serów i wędlin w plastrach, owoców, warzyw, grzybów, jaj, ryb
- tace do produktów świeżych z wkładkami absorpcyjnymi spełniające wymagania tzw. opakowań aktywnych (MAP)
- opakowania foliowe i plastikowe (blistry) do wyrobów przemysłowych np.: elektroniki, kosmetyków czy mechaniki precyzyjnej
- tacki technologiczne
- opakowania ekspozycyjne do prezentowania towarów na półkach sklepowych
- opakowania zabezpieczające produkty podczas transportu

ROBOPLAST SP. Z O.O. Biuro i Zakład Produkcyjny
ul. Królewska 16
00-103 Warszawa

ul. Samorządowa 12
26-600 Radom

tel: (+48) 48 381 62 11
fax: (+48) 48 381 62 12
e-mail: roboplast.poland@roboplast.com
www.roboplast.com.pl

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS publikowanych w Rocznikach Statystycznych Przemysłu z lat 2011-2014.

Rys. Struktura podmiotowa producentów żywności i napojów [%]

Fig. Structure of food producers and beverages [%]

o 18%. Najwięcej notowanych firm mięsnych pochodziło z województwa wielkopolskiego i mazowieckiego oraz łódzkiego i małopolskiego. Łączne ich przychody ze sprzedaży stanowiły ponad połowę obrotów wszystkich najbardziej dynamicznych firm mięsnych.

PRODUKCJA I PRZETWÓRSTWO MLEKA

W rankingu tym licznie reprezentowana była także branża mleczarska, gdyż uplasowało się w nim 41 producentów mleka i jego przetworów, tj. ok. 1/5 podmiotów tego sektora. Ich udział w sprzedaży branży wyniósł ok. 12%, a w zatrudnieniu prawie 16%, tak jak i w wyniku finansowym. Sprzedaż pojedynczej firmy wahała się od 16 do 254 mln zł, a ponad 100 mln zł obrotu miało 17 firm. Dynamika sprzedaży tych firm była dwupółkrotnie większa niż w całej branży mleczarskiej (32,7% wobec 13,3%). Dużą dynamikę rozwoju miało 7 firm, w tym w czterech z nich (Geo-Poland, OSM Konin, Polser Toruń tak jak w poprzednim roku oraz Polsero) odnotowano co najmniej dwukrotny wzrost obrotów. 12 firm mleczarskich notowanych w tym rankingu pochodziło z województwa mazowieckiego, 10 z wielkopolskiego oraz 5 z łódzkiego, a ich udział w przychodach notowanych firm mleczarskich wyniósł od 12 do 40%.

PRZETWÓRSTWO OWOCÓW I WARZYW

Licznie reprezentowane było także przetwórstwo owoców i warzyw. W rankingu tym uplasowało się 36 przedsiębiorstw tego przetwórstwa, tj. 14,9% podmiotów całej branży. Ich udział w obrotach branży wyniósł ok. 11% oraz w zatrudnieniu 12% i w wyniku finansowym 18%. Sprzedaż najmniejszej notowanej firmy owocowo-warzywnej wyniosła

niedużo ponad 6 mln zł, a największej 173 mln zł. Dynamika przychodów notowanych firm była kilkakrotnie większa od dynamiki obrotów całej branży (wyniosła odpowiednio 37,7 i 7,5%). Lider i wicelider rankingu z tej branży (PPHU KAM-POL Import-Eksport P. Furmański i ZPOW Milejów) zwiększyły swoje przychody ponad trzykrotnie, a w następnej firmie (Dawtona Frozen) wzrosły one prawie dwukrotnie. Duża część notowanych firm owocowo-warzywnych znajduje się w województwie mazowieckim i wielkopolskim, a ich obroty stanowią ok. 1/3 sprzedaży najbardziej dynamicznych firm owocowo-warzywnych.

PRODUKCJA KONCENTRATÓW SPOŻYWCZYCH

Produkcja koncentratów spożywczych w rankingu tym reprezentowana była przez 31 podmiotów, w tym czterech producentów kawy i herbaty. Firmy te łącznie stanowiły ponad 17,3% podmiotów tego przetwórstwa, przy ich udziale w produkcji sprzedanej 12,5% oraz w zatrudnieniu 12,8% i w wyniku finansowym 11,4%. Roczne obroty tych podmiotów wyniosły od 2,5 do 241 mln zł. Dynamika łącznej sprzedaży notowanych firm była tylko o ok. 2 pkt% większa od średniej w branży. Dwupółkrotnie zwiększyła swoją sprzedaż tylko jedna firma, a w kolejnych 15 wzrost przychodów był większy niż o 1/3. Większość notowanych producentów koncentratów spożywczych funkcjonuje w województwie mazowieckim, śląskim oraz warmińsko-mazurskim, a łączny ich udział w sprzedaży najbardziej dynamicznych firm owocowo-warzywnych przekroczył 40%.

PRODUKCJA PIECZYWA ŚWIEŻEGO

Wśród Gazel Biznesu uplasowało się 26 producentów pieczywa świeżego, ale stanowiło to tylko 6% firm składających sprawozdania finansowe. Większy był natomiast ich udział w obrotach branży (17,7%) oraz w zatrudnieniu (12%) i w wyniku finansowym (18,4%). Obroty pojedynczej firmy piekarskiej notowanej w tym rankingu wyniosły od 6 do 135 mln zł. Natomiast łączne przychody ze sprzedaży w grupie Gazel Biznesu produkujących pieczywo świeże wzrastały nieco szybciej niż w całej branży piekarskiej. Największy wzrost obrotów (o 2/3) odnotowano w firmie Stokson H. Stokłosa i Wspólnicy (tak jak w roku poprzednim) z województwa śląskiego. Najwięcej firm piekarskich notowanych w tym rankingu pochodziło z województwa wielkopolskiego i małopolskiego, których łączny udział w obrotach Gazel Biznesu produkujących pieczywo świeże wyniósł 39%.

PRODUKCJA PASZ

W rankingu Gazel Biznesu uplasowało się 20 firm paszowych, tj. prawie 1/5 podmiotów tego sektora, ale ich

Packaging Technics Individual Spa

jokey.com

Do żywności lub do innych celów: opakowania Jokey są dokładnie dostosowane do najróżniejszych celów. Nasz wszechstronny program standardowy oferuje wszystkie wielkości, kształty, kolory, akcesoria i możliwości tworzenia wariantów. Dzięki zaawansowanym technikom zdobienia w jakości HD dbamy o efektowne wyeksponowanie marki Państwa produktu. Jeśli szukają Państwo indywidualnego pomysłu na opakowanie, zapraszamy do współpracy od projektowania aż do gotowego produktu. Jako zorientowana na klienta firma rodzinna, realizujemy życzenia naszych Klientów poprzez 14 zakładów produkcyjnych na świecie.

Tabela. Wykaz najbardziej dynamicznych małych i średnich firm spożywczych

Table. List of the most dynamic small and medium-sized food companies

Wyszczególnienie	Sprzedaż w 2013 r. [mln zł]	Dynamika przychodów w 2013 r., 2011 = 100	Zysk netto w 2013 r. [mln zł]
Produkcja i przetwórstwo mięsa (63 firmy)	5448	134,8	172,4
Damak Kebab	15	370,2	0,4
Zakład Drobiarski Er-Drob	80	204,1	0,2
Kooperol	74	193,9	1,5
Polskamp	74	185,9	7,9
Quantum Foods Global	82	183,4	0,6
Produkcja i przetwórstwo mleka (41 firm)	3761	132,7	111,6
Geo-Poland	36	345,5	3,1
OSM Konin	164	268,3	1,0
Polser Toruń	66	200,3	1,1
Polsero	150	196,1	4,5
Przetwórstwo owoców i warzyw (36 firm)	1674	137,7	81,3
PPHU KAM-POL Import-Eksport P. Furmański	89	337,4	9,2
ZPOW Milejów	16	331,9	0,9
Dawtona Frozen	25	280,1	3,8
Zakład Produkcji Spożywczej Jamar Szczepaniak	132	193,3	7,2
Produkcja koncentratów spożywczych (31 firm)	1844	130,9	98,6
Nord Farm	24	250,7	0,4
PPHU Telest w Pieniężnie	10	182,6	0,0
Trec Nutrition	58	168,8	4,6
Produkcja pieczywa świeżego (26 firm)	1379	121,8	136,1
Stokson H. Stokłosa i Wspólnicy	58	168,3	12,6
Polpain-Putka	75	157,4	51,4
Produkcja pasz (20 firm)	1060	147,7	46,0
APC-Polska	41	185,0	7,3
Nutripol	154	184,0	1,6
Biofeed	29	164,8	0,6
Produkcja napojów bezalkoholowych (10 firm)	670	135,3	67,3
Olimp Laboratories	245	155,9	37,3
Krynica Vitamin	133	151,1	5,2
Przetwórstwo zbóż (9 firm)	545	132,4	17,0
Młyn Dalachów, Grażyna i Stefan Kurczakowscy	66	243,1	2,2
Balviten	6	180,7	0,5
Interfiber	31	170,3	1,4
Produkcja słodczy (8 firm)	651	123,2	16,0
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Spomet	67	164,9	5,7
Majami	33	156,0	2,5
Przetwórstwo ryb (7 firm)	290	143,3	8,2
Fario E. Iwanowska-Balcerzyk, R. Balcerzyk	40	273,3	1,7
Gdańsk Fishing Company	54	165,4	1,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników XV edycji rankingu Gazete Biznesu publikowanego w dzienniku „Puls Biznesu”.

obroty stanowiły tylko 6% sprzedaży całej branży, przy udziale w zatrudnieniu na poziomie około 5% i w wyniku finansowym niespełna 7%. Sprzedaż tych przedsiębiorstw wyniosła od 8 do 220 mln zł, a 100 mln zł przekroczyła tylko w czterech firmach. Firmy paszowe notowane w rankingu zwiększały swoją sprzedaż dwukrotnie szybciej niż w całej branży paszowej, a w pięciu z nich obroty wzrosły o ponad połowę. Najwięcej tych firm prowadziło działalność w województwie wielkopolskim oraz łódzkim, a łączna ich sprzedaż stanowiła ok. 2/5 obrotów przedsiębiorstw paszowych, które uplasowały się w tym rankingu.

PRODUKCJA NAPOJÓW BEZALKOHOLOWYCH ORAZ PRODUKCJA SŁODYCZY

Do Gazet Biznesu zakwalifikowało się po kilkunastu przedstawicieli producentów napojów bezalkoholowych oraz producentów słodczy, którzy reprezentowali odpo-

wiednio 16,9 i 10,3% podmiotów tych branż. Mniejszy był natomiast ich udział w przychodach sektora, gdyż wyniósł: 9,7% w produkcji napojów bezalkoholowych i 5,6% w produkcji słodczy, przy udziale w zatrudnieniu po 10,9%. Firmy te zwiększały swoją sprzedaż szybciej niż średnio w obu tych branżach. Po trzech notowanych producentów słodczy funkcjonowało w województwie łódzkim i śląskim, a w grupie producentów napojów bezalkoholowych najliczniej reprezentowane było województwo małopolskie, gdzie ich sprzedaż stanowiła 1/5 obrotów najbardziej dynamicznych producentów napojów bezalkoholowych.

PRZETWÓRSTWO ZBÓŻ

Przetwórstwo zbóż w rankingu tym reprezentowane było przez 9 firm, co stanowi prawie 9% podmiotów tego sektora z udziałem w sprzedaży ok. 8%, w zatrudnieniu prawie 6% oraz w zysku branży po opodatkowaniu 11%. Najbardziej dynamiczną firmą tej branży, tak jak w roku poprzednim, był Młyn Dalachów Grażyna i Stefan Kruczkowscy, w którym obroty zwiększyły się prawie dwuipółkrotnie. Dynamika sprzedaży zbożowych Gazet Biznesu była ponad czterokrotnie większa od średniej w branży. 1/3 notowanych firm zbożowych funkcjonuje w województwie mazowieckim, a ich udział w obrotach Gazet Biznesu tej branży wyniósł prawie 40%.

PRZETWÓRSTWO RYB

W rankingu najbardziej dynamicznych małych i średnich firm uplasowało się także siedem firm zajmujących się przetwórstwem ryb, tj. 6,5% podmiotów składających sprawozdania finansowe. Niewielki był także ich udział zarówno w sprzedaży, jak i w zatrudnieniu (wyniósł odpowiednio 3,5 i 4,2%), a trochę większy w wyniku finansowym (9,8%). Niewielkie były obroty tych firm, gdyż wyniosły od 24 do 61 mln zł, a łącznie zwiększyły się o ponad 40%, wobec wzrostu sprzedaży całej branży o 1/4. Największy, ponad dwuipółkrotny ich wzrost odnotowano w jednej firmie, a w pozostałych wzrosły one co najmniej o 1/10. Większość notowanych firm przetwórstwa ryb pochodziła z województwa pomorskiego, a ich przychody stanowiły ponad 3/4 obrotów notowanych firm.

POZOSTAŁE BRANŻE

Pozostałe branże przemysłu spożywczego (piwowarska, makaronowa, winiarska, spirytusowa, olejarska oraz produkcja pieczywa cukierniczego trwałego) w rankingu najbardziej dynamicznych małych i średnich firm reprezentowane były przez pojedyncze przedsiębiorstwa. Znaczący udział tych firm w obrotach branży był tylko w branży winiarskiej oraz olejarskiej, a kilkukrotny wzrost sprzedaży odnotowano tylko w firmach olejarskich, w pozostałych zaś obroty zwiększyły się od 10% w spirytusowej i winiarskiej do 50% w produkcji makaronu i 65% w przedsiębiorstwach produkujących piwo. ■

Mgr J. Drożdż – Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa

LITERATURA:

- [1] Drożdż J.: 2014. Gazete Biznesu małych i średnich firm spożywczych. Przemysł Spożywczy nr 3.
- [2] Gazete Biznesu, dodatek do dziennika „Puls Biznesu” z 30 grudnia 2014 r.
- [3] Procesy dostosowawcze polskiego przemysłu spożywczego do zmieniającego się otoczenia rynkowego (3), red. Mroczek R., seria „Program Wieloletni 2011-2014”, nr 75, IERIGZ-PIB, Warszawa 2013.